

Na temelju članka V.2.7. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine» broj 1/94, 13/97, 16/02 i 52/02), amandmana na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine LXVIII – LXXXVII («Službene novine Federacije BiH» broj 52/02) i članka 29. i 39. Ustava Hercegovačko-neretvanske županije-kantona ("Narodne novine Hercegovačko-neretvanske županije-kantona" broj 2/98) Skupština Hercegovačko-neretvanske županije-kantona na sjednici održanoj dana 15. veljače 2005. godine donijela je

POSLOVNIK SKUPŠTINE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE-KANTONA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Skupština Hercegovačko-neretvanske županije-kantona (u daljnjem tekstu: Skupština) konstituira se, organizira i radi sukladno sa Ustavom, zakonom i Poslovnikom Skupštine.

Članak 2.

(1) Poslovnikom Skupštine (u daljnjem tekstu: Poslovnik) uređuju se:

- a) konstituiranje i unutarnja organizacija Skupštine;
- b) način rada Skupštine;
- c) dužnosti, uloge i prava zastupnika u Skupštini;
- d) javnost rada Skupštine;
- e) akta Skupštine;
- f) izbori, imenovanja, potvrđivanja, smjenjivanja i razrješenja iz nadležnosti Skupštine;
- g) odnos Skupštine prema Vladi Hercegovačko-neretvanske županije-kantona (u daljnjem tekstu: Vlada);
- h) odnos Skupštine prema političkim strankama i udruženjima građana;
- i) suradnja Skupštine sa općinskim vijećima; i
- j) druga pitanja od značaja za rad Skupštine.

Članak 3.

(1) Ako neko pitanje organizacije i rada Skupštine ostane neuređeno ovim Poslovnikom, uredit će se zaključkom Skupštine.

(2) Zaključak iz prethodnog stavka primjenjuje se danom donošenja.

(3) Zaključak iz stavka 1. ovog članka ne može biti u suprotnosti sa načelima i odredbama ovog Poslovnika.

Članak 4.

(1) Sjedište Skupštine je u Mostaru.

Članak 5.

(1) Skupština ima pečat sukladno sa Zakonom.

(2) Tajnik Skupštine uz suglasnost predsjedavajućeg donijet će posebnu odluku o čuvanju i uporabi pečata.

II. KONSTITUIRANJE I UNUTARNJA ORGANIZACIJA SKUPŠTINE

A. Konstituiranje Skupštine

Članak 6.

(1) Skupština je jednodoma i čine je zastupnici čiji je broj utvrđen Ustavom županije-kantona i zakonom (u smislu ovog Poslovnika, "zastupnik" podrazumijeva osobe oba spola).

Članak 7.

(1) Prva sjednica novog saziva Skupštine saziva se najkasnije 10 dana, a održava najkasnije 20 dana nakon što nadležno tijelo potvrdi, ovjeri i objavi konačne izborne rezultate.

(2) Prvu sjednicu Skupštine saziva predsjedavajući Skupštine iz prethodnog saziva i predsjedava sjednicom Skupštine do izbora predsjedavajućeg u novom sazivu.

(3) Ukoliko je predsjedavajući Skupštine spriječen, prvu sjednicu saziva jedan od njegovih zamjenika iz prethodnog saziva.

(4) Ukoliko su i zamjenici spriječeni da sazovu prvu sjednicu Skupštine, sjednicu saziva najstariji izabrani zastupnik u novom sazivu, ukoliko je i on spriječen onaj zastupnik kojeg za sazivanje ovlasti jedna trećina novoizabranih zastupnika.

Članak 8.

(1) Predsjedavajući prve sjednice Skupštine predočava Skupštini izvješće Izbornog povjerenstva BiH o ovjeri mandata osobama koje su dobile zastupnički mandat.

(2) Zastupnici sa ovjerenim mandatom preuzimaju dužnost zajedničkim davanjem i pojedinačnim potpisivanjem svečane izjave *koja glasi*: "Obvezujem se da ću odgovorno i etično obavljati povjerenu mi dužnost zastupnika u Skupštini, djelujući u najboljem javnom interesu i štiteći ga; obvezujem se da ću poštivati ustave BiH, Federacije BiH i Hercegovačko-neretvanske županije-kantona; obvezujem se da ću u zastupničkom radu poštivati zakone, štititi i promovirati ljudska prava i građanske slobode svih naroda i građana županije-kantona".

(3) Procedura iz st. 1. i 2. ovoga članka odnosi se i na zastupnike sa naknadno dodijeljenim mandatima.

B. Klubovi naroda

Članak 9.

(1) Nakon davanja i potpisivanja svečane izjave u Skupštini se utemeljuju tri kluba zastupnika konstitutivnih naroda (u daljnjem tekstu: klubovi naroda):

- a) klub zastupnika Hrvata;
- b) klub zastupnika Bošnjaka i
- c) klub zastupnika Srba.

(2) Ako u Skupštini nema izabranih predstavnika nekog od konstitutivnih naroda, klub toga naroda neće biti utemeljen.

(3) Svaki klub naroda bira predsjednika, a može izabrati i zamjenika predsjednika, koji rukovode klubom i usklađuju njegov rad.

(4) Poslovníkom o radu klubova naroda svaki klub može urediti način svoga rada.

Članak 10.

(1) Svaki klub naroda predlaže između svojih članova jednog kandidata za mjesto predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg Skupštine.

(2) Skupština jedinstvenim glasovanjem potvrđuje kandidate nadpolovičnom većinom od ukupnog broja zastupnika u Skupštini.

(3) Tri, od Skupštine potvrđena kandidata, između sebe odlučuju tko će biti predsjedavajući Skupštine i sa tom odlukom upoznaju Skupštinu.

(4) Ako u Skupštini nema zastupnika, odnosno kluba nekog od konstitutivnih naroda ili neki od klubova ne predloži svog kandidata, mjesto zamjenika predsjedavajućeg Skupštine iz tog konstitutivnog naroda ostaje nepopunjeno.

Članak 11.

(1) Predsjedavajući i njegovi zamjenici imaju pravo u svako doba dati ostavku na mjesto predsjedavajućeg, odnosno zamjenika predsjedavajućeg Skupštine.

(2) Ostavka se obvezno podnosi u pisanoj formi i stupa na snagu danom predaje pisane ostavke.

(3) Predsjedavajući predaje ostavku jednom od zamjenika predsjedavajućih, a zamjenici predsjedavajućeg predaje ostavku predsjedavajućem.

(4) U slučaju ostavke predsjedavajućeg, sjednicu Skupštine sazvat će jedan od zamjenika po dogovoru.

(5) Skupština može dvotrećinskom većinom ukupnog broja zastupnika izglasati smjenu predsjedavajućem odnosno zamjeniku predsjedavajućeg.

C. Predsjedavajući Skupštine

Članak 12.

(1) Predsjedavajući Skupštine ima pravo i dužnost da:

- a) predstavlja Skupštinu;
- b) sudjeluje u pripremama, saziva i vodi sjednice Skupštine;
- c) sudjeluje u pripremama, saziva i vodi sjednice Kolegija;
- d) inicira stavljanje na dnevni red sjednica Skupštine, Kolegija i radnih tijela pitanja iz nadležnosti Skupštine;
- e) imenuje kandidata za mandataru Vlade Hercegovačko-neretvanske županije-kantona;
- f) osigurava poštivanje načela i odredbi ovog Poslovnika, stalnih radnih tijela Skupštine i Kolegija;
- g) osigurava realiziranje prava i dužnosti klubova naroda i klubova političkih stranaka tokom pripreme i održavanja sjednica Skupštine i Kolegija;
- h) osigurava realiziranje prava i dužnosti zastupnika u pripremi sjednica Skupštine i Kolegija, kao i tokom sjednica;
- i) vodi sjednice sukladno sa načelima najboljih praksi demokratskog parlamentarizma i odredbama ovog Poslovnika;
- j) potpisuje akta usvojena od Skupštine; i
- k) vrši i druga prava i dužnosti u skladu sa Ustavom, Zakonom i ovim Poslovníkom

Članak 13.

(1) Predsjedavajući Skupštine u obavljanju svojih dužnosti obavlja redovite konzultacije sa svojim zamjenicima.

(2) Predsjedavajući i njegovi zamjenici dužni su se međusobno informirati u najkraćem roku o svim aktivnostima koje obavljaju u okviru svojih prava i dužnosti.

Članak 14.

(1) Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine:

- a) zamjenjuju predsjedavajućeg kada je on spriječen obnašati svoju dužnost;
- b) sudjeluju u pripremama sjednice Skupštine;
- c) sudjeluju u pripremama i radu Kolegija Skupštine;
- d) pomažu predsjedavajućem u obavljanju njegove dužnosti,
- e) vrše i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i ovim Poslovníkom;

D. Kolegij Skupštine

Članak 15.

(1) S ciljem unapređenja efikasnosti i usklađivanja rada, Skupština uspostavlja Kolegij Skupštine (u daljnjem tekstu: Kolegij), kojeg čine:

- a) predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine;
- b) predsjedavajući Klubova naroda
- c) tajnik Skupštine.

Članak 16.

(1) U okviru svojih prava i dužnosti, Kolegij:

- a) utvrđuje prijedlog godišnjeg radnog plana Skupštine;
- b) osigurava realiziranje prava i dužnosti zastupnika za pokretanje inicijativa za djelovanje Skupštine i ukupno obavljanje njihove dužnosti i uloge;
- c) brine se o suradnji sa klubovima naroda i klubovima političkih stranaka i između njih;
- d) koordinira rad radnih tijela Skupštine i suradnju Skupštine i njenih radnih tijela;
- e) osigurava realiziranje prava i dužnosti Skupštine prema premijeru Vlade (u daljem tekstu: premijer) i Vladi;
- f) rukovodi i koordinira aktivnostima u pripremi sjednica Skupštine;
- g) rukovodi i koordinira aktivnostima u pripremi dnevnog reda sjednica Skupštine; i
- h) utvrđuje prijedlog dnevnog reda za sjednice Skupštine.

Članak 17.

(1) Kolegij radi u sjednicama.

(2) Sjednice Kolegija održavaju se po potrebi, a najmanje jedanput mjesečno.

(3) Sjednice Kolegija saziva i vodi predsjedavajući Skupštine, a u slučaju njegove spriječenosti, jedan od njegovih zamjenika, prema dogovoru između njih.

Članak 18.

(1) Na sjednicama Kolegija vodi se skraćeni zapisnik.

(2) Zapisnik sa sjednica Kolegija redovito se dostavlja članovima Kolegija,

(3) Tajnik Skupštine odgovoran je za vođenje zapisnika na sjednicama Kolegija.

(4) Sjednice Kolegija su javne.

E. Klubovi zastupnika

Članak 19.

(1) U Skupštini se mogu utemeljiti klubovi političkih stranaka, koalicija i nezavisnih kandidata (u daljnjem tekstu: klubovi zastupnika), u svrhu olakšanja rada Skupštine i unapređenja međustranačke parlamentarne suradnje.

(2) Klubovi zastupnika utemeljuju se kao mehanizam djelovanja zastupnika i političkih stranaka u Skupštini.

(3) Klub može utemeljiti politička stranka sa najmanje dva zastupnika u Skupštini.

(4) Klub može utemeljiti koaliciju sa najmanje dva zastupnika u Skupštini.

(5) Koalijski klub utemeljuju zastupnici koji su u Skupštinu izabrani sa zajedničke, koalijske izborne liste.

(6) Zastupnici dvije ili više političkih stranaka i zastupnici – nezavisni kandidati, mogu utemeljiti zajednički klub.

Članak 20.

(1) Klubovi zastupnika mogu imati Poslovnik o radu (u daljem tekstu: poslovnik zastupničkog kluba).

(2) Poslovnik zastupničkog kluba ne može biti u suprotnosti sa pravima i obvezama klubova koja proistječu iz ovog Poslovnika.

F. Radna tijela Skupštine

Članak 21.

(1) U svrhu olakšanja rada Skupštine i unapređenja efikasnosti i efektivnosti ukupnog skupštinskog rada, Skupština utemeljuje svoja stalna i privremena radna tijela.

(2) Radna tijela osnivaju se isključivo za razmatranje pitanja iz nadležnosti Skupštine, za razmatranje i davanje mišljenja i prijedloga na nacрте i prijedloge zakona i drugih akata koje Skupština donosi.

(3) Stalna radna tijela Skupština će izabrati najkasnije 60 dana od dana svoga konstituiranja.

Članak 22.

(1) Radna tijela daju mišljenja, podnose prijedloge i izvješćuju Skupštinu o pitanjima iz svog djelokruga.

(2) Radna tijela donose odluke samo o pitanjima sukladno ovom Poslovniku ili za koja ih ovlasti Skupština.

(3) Sva radna tijela obrazuju se sukladno ovom Poslovniku i na temelju odluka Skupštine.

Članak 23.

(1) Stalna radna tijela utemeljuju se prema stranačkom sastavu Skupštine, u najvećoj mogućoj mjeri.

(2) Prijedloge za članove stalnih radnih tijela podnose klubovi zastupnika.

(3) Zastupnik može biti član najviše dva stalna radna tijela.

(4) Zastupnik koji promijeni političku stranku ostaje član stalnog radnog tijela do isteka mandata toga tijela.

Članak 24.

(1) Stalna radna tijela u svom sastavu mogu imati članove koji nisu zastupnici u Skupštini a koji predstavljaju relevantne stručnjake iz oblasti što je u nadležnosti radnog tijela.

(2) Vanskupštinski član radnog tijela može biti i osoba – predstavnik organizacije ili institucije relevantne za pitanja u nadležnosti tijela, a predložena od institucije.

(3) Broj vanskupštinskih članova stalnog radnog tijela mora biti manji od polovine ukupnog broja članova tijela.

(4) Ukupan broj članova stalnog radnog tijela ne može biti veći od 7.

Članak 25.

(1) Stalna radna tijela imaju obvezu da razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti koja su na dnevnom redu narednog zasjedanja Skupštine i o tome podnesu izvješće na skupštinskom zasjedanju.

(2) Stalna radna tijela razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti po nalogu Skupštine ili vlastitoj inicijativi.

(3) Stalna radna tijela vode zapisnik o svojim sastancima.

(4) Stalna radna tijela redovito izvješćuju Skupštinu o svom radu.

Članak 26.

(1) Privremeno radno tijelo Skupštine formira se u svrhu nadzora ili ispitivanja stanja vezanog isključivo za pitanje u nadležnosti Skupštine.

(2) Inicijativu za osnutak privremenog radnog tijela Skupštine mogu podnijeti zastupnici, Kolegij i Klubovi.

(3) Inicijativa mora sadržavati precizno definirano pitanje koje će biti pod nadzorom ili predmet ispitivanja stanja od privremenog radnog tijela.

Članak 27.

(1) Privremeno radno tijelo može biti ustanovljeno isključivo na temelju odluke Skupštine donesene većinom glasova od ukupnog broja zastupnika u Skupštini.

(2) Odluka o osnutku privremenog radnog tijela za nadzor ili ispitivanje stanja mora sadržavati: sastav tijela, precizno navedeno područje djelovanja, duljinu mandata privremenog tijela i ovlasti koju tijelo dobija od Skupštine.

(3) Privremeno radno tijelo ne može imati mandat dulji od godinu dana od dana donošenja odluke o utemeljenju.

(4) Mandat privremenog radnog tijela ne može prelaziti vremenski okvir mandata Skupštine.

Članak 28.

(1) Privremeno radno tijelo može imati do 7 članova.

(2) U članstvu ovog tijela mogu biti i izvanskupštinski predstavnici institucija ili organizacija relevantnih za predmet nadzora ili ispitivanja.

(3) Broj izvanskupštinskih članova ne može biti veći od 1/3 od ukupnog broja članova privremenog radnog tijela.

(4) Izvanskupštinski članovi nemaju pravo glasa u privremenom radnom tijelu.

Članak 29.

(1) Privremeno radno tijelo je obvezno podnijeti izvješće Skupštini po završetku svog mandata.

(2) Privremeno radno tijelo podnosi izvješće o svom radu u toku mandata ako to zatraži Kolegij Skupštine, jedan od klubova naroda, jedan od zastupničkih klubova, o čemu odlučuje Skupština.

(3) Izvješće privremenog radnog tijela mora sadržavati i manjinske stavove, ukoliko su bitni za proces odlučivanja u Skupštini.

(4) Skupština je obvezna održati raspravu o izvješću, ako to radno tijelo zatraži.

Članak 30.

(1) Privremeno radno tijelo ima predsjedavajućeg, imenovanog odlukom o utemeljenju.

(2) Predsjedavajući ima i dužnost izvjestitelja Skupštine o radu, nalazima, odlukama i preporukama radnog tijela.

(3) Predsjedavajući privremenog radnog tijela obvezan je pratiti poduzimanje akcija koje proizidu iz nalaza privremenog radnog tijela i o tome redovito izvješćuje Skupštinu.

Članak 31.

(1) Radna tijela rade u sjednicama.

(2) Sjednice radnih tijela saziva i njima rukovodi predsjedavajući tijela, prema odredbama ovog Poslovnika i poslovnika radnih tijela.

(3) U slučaju spriječenosti predsjedavajućeg radnog tijela ili njegovog odbijanja da sazove sjednicu, sjednicu tijela može sazvati zamjenik predsjedavajućeg, ili 1/3 članova radnog tijela.

(4) Na sjednicama se vodi zapisnik koji čini sastavni dio skupštinske arhive.

Članak 32.

(1) Stalna radna tijela Skupštine su:

- a) Povjerenstvo za ustav;
- b) Povjerenstvo za zakonodavno pravna pitanja;
- c) Povjerenstvo za praćenje rada MUP-a, ljudska prava i građanske slobode;
- d) Povjerenstvo za izbor i imenovanje;
- e) Povjerenstvo za proračun, financije i ekonomsku politiku;
- f) Povjerenstvo za obrazovanje, kulturu šport i mladež;
- g) Povjerenstvo za gospodarstvo, poduzetništvo i poljoprivredu;
- h) Povjerenstvo za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša;
- i) Povjerenstvo za zdravstvo, rad, socijalnu politiku, izbjegle i raseljene;
- j) Povjerenstvo za ravnopravnost spolova;
- k) Povjerenstvo za utvrđivanje istovjetnosti tekstova na jezicima konstitutivnih naroda i informiranje.

Članak 33.

(1) Povjerenstvo za ustav:

- a) prati ostvarivanje Ustava i izvješćuje Skupštinu o primjeni Ustava i procesa realizacije ustavnih prava građana i institucija

- b) inicira i daje prijedloge Skupštini za promjene i usklađivanje ustavnih odredbi sa promjenama u nadređenim ustavnim aktima;
- c) priprema tekst prijedloga akata o izmjenama i dopunama kao i promjeni Ustava Županije;
- d) daje Skupštini mišljenje o prijedlozima promjena Ustava Federacije BiH;
- e) utvrđuje pročišćeni tekst Ustava
- f) obavlja druge poslove sukladno sa ovim Poslovnikom.

Članak 34.

(1) Povjerenstvo za zakonodavno-pravna pitanja:

- a) razmatra nacрте i prijedloge zakona i drugih akata koje donosi Skupština u pogledu njihove usklađenosti sa drugim zakonskim aktima i podnosi izvješća o tome;
- b) prati procese zakonodavne procedure kod donošenja zakona i drugih akata u nadležnosti Skupštine i daje mišljenja o tomu;
- c) razmatra opće akate organizacija i institucija na koje Skupština daje suglasnost i daje mišljenja Skupštini iz aspekta usklađenosti sa odnosnim zakonima;
- d) utvrđuje i podnosi Skupštini na uvid prečišćenih tekstove zakona i drugih akata koje donosi Skupština, a po prethodnoj odluci Skupštine;
- e) prati ostvarivanje Poslovnika;
- f) utvrđuje nacrt Poslovnika;
- g) razmatra prijedloge za promjenu Poslovnika;
- h) utvrđuje odgovore ustavnim sudovima u slučajevima pokretanja postupka pred ustavnim sudovima;
- i) obavlja druge poslove sukladno ovom Poslovniku.

Članak 35.

(1) Povjerenstvo za praćenje rada MUP-a, ljudska prava i građanske slobode :

- a) prati i analizira stanje opće sigurnosti i aktivnosti koje MUP poduzima sukladno obvezama i ovlastima, predlaže Skupštini mjere za poboljšanje i otklanjanje uočenih nedostataka;
- b) predlaže odabiranje predsjedavajućeg i članove Javno-žalbenog biroa;
- c) razmatra od Javno-žalbenog biroa izvještaje i iste prosljeđuje Skupštini, razmatra zahtjeve Biroa i poduzima potrebne mjere i suradnju sa MUP-om radi uklanjanja prepreka za nesmetano funkcioniranje Biroa;
- d) razmatra sva pitanja iz oblasti opće uprave;
- e) osigurava ugrađivanje načela europske povelje o lokalnoj samoupravi i zakone koje donosi Skupština i razmatra druga pitanja iz oblasti lokalne samouprave iz oblasti Skupštine;
- f) prati i omogućava reformu zakonodavstva iz djelokruga lokalne vlasti i njihovo usuglašavanje s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama;
- g) razmatra predstavke i žalbe građana i građanskih udruženja, institucija i organizacija a koje se odnose na povrede ljudskih prava i građanskih sloboda od strane institucija i organizacija u nadležnosti Županije i o tome izvješćuje Skupštinu i podnositelja, osim u slučajevima o kojima traje sudski postupak;
- h) radi na slučajevima predstavki i žalbi koje se odnose na prava i dužnosti koje obavlja županija i njena tijela, o tome izvješćuje podnositelja i Skupštinu sa prijedlogom rješenja za podnesene slučajeve;
- i) razmatra prijedloge građana, građanskih udruženja, institucija i organizacija o mjerama za unapređenje, zaštitu i promociju ljudskih prava i građanskih sloboda i o

- tome podnosi izvješće podноситelju i Skupštini sa prijedlogom akcija koje treba poduzeti;
- j) daje Skupštini prijedloge akcija za otklanjanje utvrđenih uzroka kršenja prava i sloboda;
 - k) razmatra nacрте i prijedloge zakona i drugih akata Skupštine iz aspekta poštivanja temeljnih ljudskih prava i građanskih sloboda i o tome daje mišljenje nadležnim radnim tijelima Skupštine a po potrebi i Skupštini;
 - l) surađuje i daje mišljenje i prijedloge drugim radnim tijelima Skupštine iz aspekta zaštite prava i sloboda o pitanjima iz nadležnosti tih tijela;
 - m) obavlja i druge poslove sukladno ovom Poslovniku.

Članak 36.

(1) Povjerenstvo za izbor i imenovanje:

- a) razmatra izvješća o rezultatima provedenih izbora za zastupnike Skupštine
- b) dostavlja Skupštini prijedloge za verifikaciju mandata zastupnika odnosno prestanak mandata zastupnika
- c) podnosi Skupštini izvješće o prestanku mandata i razmatra pitanja u svezi s imunitetnim pravima zastupnika
- d) razmatra pitanja vezana za izbor, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;
- e) priprema prijedloge, obrazloženja i potrebnu dokumentaciju za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje svih osoba nositelja dužnosti za čiji je izbor, imenovanje, potvrđivanje i razrješenje nadležna Skupština;
- f) prati primjenu propisanih procedura kod izbora, imenovanja, potvrđivanja i razrješenja u nadležnosti Skupštine;
- g) vodi proces unutarskupštinskih dogovora vezanih za izbor, imenovanje, potvrđivanje ili razrješenje nositelja dužnosti u nadležnosti Skupštine;
- h) obavlja i druge poslove sukladno ovom Poslovniku.

Članak 37.

Povjerenstvo za proračun, financije i ekonomsku politiku:

- a) razmatra strategiju i politiku ekonomskog razvoja Županije i o tome daje mišljenje i podnosi prijedloge Skupštini;
- b) davanje Skupštini prijedloga vezanih za pitanje proračuna Skupštine;
- c) prati realizaciju odobrenog Proračuna Županije,
- d) podnosi Skupštini prijedloge mjera ekonomske politike i prijedloge programa razvoja u pojedinim oblastima;
- e) prati realizaciju programa strateškog plana razvoja Županije, vrši procjenu realizacije i predlaže mjere za reviziju strategije razvoja;
- f) ostvaruje suradnju sa općinama Županije, drugim županijama i regijama radi unapređenja razvoja, usklađivanja planova, planiranja i realizacije programa od zajedničkog interesa;
- g) surađuje sa Vladom na kreiranju i implementaciji mjera financijske politike podržavajuće za programe ekonomskog razvoja.
- h) priprema prijedloge sredstava za rad Skupštine, priprema prijedloge akata o pitanjima financijskih naknada zastupnicima, članovima radnih tijela Skupštine i naknade za rad izvan skupštinskih članova za njihov rad u Skupštini i naknadu za rad drugih tijela čiju naknadu utvrđuje Skupština.
- i) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Poslovnikom.

Članak 38.

(1) Povjerenstvo za obrazovanje, kulturu, sport i mladež:

- a) razmatra pitanja iz oblasti uspostave i razvoja infrastrukture javnih obrazovnih institucija na svim razinama obrazovanja u nadležnosti Županije i o tome daje mišljenje i prijedloge rješenja Skupštini;
- b) razmatra pitanja politike financiranja institucija javnog obrazovanja na razini Županije i o tome podnosi prijedloge Skupštini i resornom ministarstvu;
- c) razmatra i daje prijedloge rješenja Skupštini u oblasti uspostave, razvoja i financiranja institucija kulture na razini Županije;
- d) razmatra i podnosi prijedloge Skupštini o pitanjima zaštite objekata kulturno-povijesnog naslijeđa;
- e) razmatra pitanja i daje prijedloge za razvoj i unapređenje javnih športskih objekata;
- f) daje prijedloge za unapređenje sudjelovanja mladeži u javnom životu;
- g) ostvaruje suradnju sa organizacijama mladeži radi unapređenja položaja mladeži i sudjelovanja u javnom životu i o tome podnosi izvješće i daje prijedloge akcija Skupštine; i
- h) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Poslovníkom.

Članak 39.

(1) Povjerenstvo za gospodarstvo, poduzetništvo i poljoprivedu:

- a) razmatra pitanja i podnosi prijedloge programa razvoja poljoprivredne djelatnosti;
- b) razmatra pitanja i podnosi prijedloge za utvrđivanje politike korištenja voda, poljoprivrednog zemljišta i šumskih resursa;
- c) podnosi prijedloge za unapređenje upravljanja šumama i šumskim zemljištem;
- d) razmatra pitanja zaštite i očuvanja prirodnog okoliša, zaštite flore i faune,
- e) razmatra pitanje strategije i strukture razvitka industrije, rudarstva i energetike i gospodarstva u cjelosti;
- f) razmatra akte koje Skupština donosi iz područja privatizacije, prati i analizira provedbu privatizacije i predlaže Skupštini mjere i aktivnosti iz tog područja iz nadležnosti Skupštine;
- g) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Poslovníkom.

Članak 40.

(1) Povjerenstvo za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša:

- a) razmatra i podnosi prijedloge Skupštini u ovlasti građenja, prostornog i urbanističkog planiranja na razini Županije-Kantona;
- b) razmatra pitanja i daje prijedloge iz oblasti komunalne djelatnosti na razini županije-kantona;
- c) razmatra i daje prijedloge u području politike stambene izgradnje;
- d) razmatra pitanja i daje Skupštini prijedloge za poduzimanje potrebnih mjera u oblasti zaštite okoliša, prirodnih resursa i prirodnih naslijeđa;
- e) razmatra i daje prijedloge vezane za sprječavanje zagađivanja okoliša, posebno zraka, tla i vode;
- f) poduzima mjere za unapređenje sistema edukacije građana iz oblasti zaštite okoliša;
- g) obavlja i druge poslove sukladno ovom Poslovníku.

Članak 41.

(1) Povjerenstvo za zdravstvo, rad, socijalnu politiku, izbjegle i raseljene:

- a) razmatra i daje prijedloge u oblasti zaštite javnog zdravstva, posebno zaštite građana na području ispravnosti hrane i vode;
- b) podnosi prijedloge Skupštini za poduzimanje mjera potrebnih za sprječavanje epidemija i unapređenja zaštite potrošača na svim područjima pružanja usluga;
- c) poduzima mjere za unapređenje sistema edukacije građana iz oblasti zaštite zdravlja ljudi;
- d) prati i izvješćuje Skupštinu o stanju u oblasti socijalne zaštite, zaštite građana, starih i nemoćnih osoba i djece;
- e) prati i izvješćuje Skupštinu o stanju u oblasti zapošljavanja, zaštite prava zaposlenih i nazaposlenih građana;
- f) daje Skupštini prijedloge mjera za povećanje zaposlenosti i unapređenje životnog standarda građana;
- g) prati i druge vidove socijalne zaštite i razmatra pitanja iz oblasti rada, zdravstvene i socijalne zaštite iz nadležnosti Županije i predlaže poduzimanje odgovarajućih mjera;
- h) daje prijedloge mjera za unapređenje socijalnog dijaloga i suradnje sa organizacijama iz ovih oblasti;
- i) prati i izvješćuje Skupštinu o stanju u oblasti povratka izbjeglih i raseljenih osoba;
- j) daje prijedloge mjera za zaštitu i realizaciju prava izbjeglih i raseljenih osoba;
- k) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Poslovníkom.

Članak 42.

(1) Povjerenstvo za jednakopravnost spolova:

- a) prati i izvještava Skupštinu o stanju u području ostvarenja jednakopravnosti muškaraca i žena u svim područjima života i rada u Županiji i ukazuje na diskriminaciju na osnovi razlika u spolu;
- b) razmatra prijedloge građana, udruga građana, institucija i organizacija o mjerama za unapređenje jednakopravnosti spolova i o tome podnosi izvješće Skupštini s prijedlozima radnji koje treba poduzeti;
- c) razmatra nacрте prijedloga zakona i drugih akata Skupštine u pogledu poštivanja jednakopravnosti spolova i o tome daje mišljenje radnim tijelima Skupštine i Skupštini;
- d) daje Skupštini prijedloge radnji na otklanjanju eventualno utvrđenih povreda jednakopravnosti spolova;
- e) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Poslovníkom.

Članak 43.

(1) Povjerenstvo za utvrđivanje istovjetnosti tekstova na jezicima konstitutivnih naroda i informiranje:

- a) provjerava usklađenost i istovjetnost tekstova na jezicima konstitutivnih naroda svih akata koji se dostavljaju Skupštini u proceduru od strane ovlaštenih predlagatelja i svih akata koje je usvojila Skupština u provedenoj proceduri, prije dostavljanja tih akata nadležnoj službi za objavljivanje
- b) prati realizaciju obveza Skupštine u pogledu informiranja javnosti o pitanjima iz njene nadležnosti
- c) prati poduzimanje mjera i aktivnosti u pogledu realizacije prava pristupa informacijama i pravilost ograničenja pristupa informacijama

- d) razmatra i predlaže i druga pitanja i mjere iz oblasti informiranja u skladu sa Zakonom
- e) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim Poslovníkom.

Članak 44.

(1) Privremena radna tijela Skupštine mogu biti utemeljena prema odredbama ovog Poslovníka za pitanja:

- a) ispitivanja teških kršenja ljudskih prava i građanskih sloboda od strane institucija i tijela Županije;
- b) ispitivanja problema sukoba interesa od strane zastupnika u Skupštini; i
- c) slučajeve nadzora i koordinacije djelovanja u situacijama elementarnih nepogoda, jakog ugrožavanja sigurnosti javnog zdravlja, ugrožavanja okoliša i slično.

III. NAČIN RADA SKUPŠTINE

A. Program rada

Članak 45.

- (1) Skupština donosi program rada.
- (2) Program rada sadrži zadatke Skupštine, koji proizilaze iz Ustava, zakona, planskih dokumenata Županije, kao i druge poslove i zadatke u nadležnosti Skupštine;
- (3) Program rada uključuje temeljni sadržaj, način izvršavanja, nositelje poslova, rokove za razmatranje pojedinih pitanja na sjednicama Skupštine i procedure donošenja odnosnih akata.

Članak 46.

(1) U pripremama za izradu programa predsjedavajući, njegovi zamjenici i tajnik Skupštine pribavljaju prijedloge i mišljenja o pitanjima koja treba unijeti u program rada od zastupnika, radnih tijela Skupštine, Vlade, općinskih vijeća, županijskih tijela i organizacija, te građana i udruženja građana.

(2) Na temelju primljenih prijedloga i sugestija Kolegij priprema i utvrđuje prijedlog programa rada Skupštine koji se upućuje Skupštini na razmatranje.

Članak 47.

(1) Program rada Skupštine objavljuje se u "Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije"

B. Sjednice Skupštine

Članak 48.

- (1) Skupština radi u sjednicama.
- (2) Sjednice Skupštine mogu biti redovite, izvanredne i godišnja.
- (3) Sve sjednice Skupštine su javne.
- (4) Samo u iznimnim slučajevima ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti ili drugi opravdani razlozi prilikom rasprave u pojedinim pitanjima, rasprava se može obavljati bez prisustva javnosti o čemu Skupština donosi posebnu odluku.

C. Sazivanje sjednice

Članak 49.

(1) Sjednice Skupštine saziva predsjedavajući Skupštine, a u slučaju njegove spriječenosti jedan od njegovih zamjenika po dogovoru.

(2) Predsjedavajući Skupštine je dužan sazvati sjednicu Skupštine ako to traži 1/3 zastupnika, Kolegij Skupštine ili oba zamjenika predsjedavajućeg zajedno.

(3) U slučaju da predsjedavajući ne sazove sjednicu Skupštine u roku od sedam (7) dana od dana kada to od njega zatraži netko iz stavka 2. ovoga članka, sjednicu mogu sazvati zamjenici predsjedavajućeg, a ako to odbiju i oba zamjenika, sjednicu može sazvati pismeno ovlaštenu predstavnik najmanje 1/3 zastupnika, uz stručnu pomoć tajnika Skupštine.

Članak 50.

(1) Poziv za sjednice Skupštine upućuje se zastupnicima, Vladi i ostalim sudionicima u sjednici, skupa sa prijedlogom dnevnog reda i materijalima po pojedinim točkama dnevnog reda, najmanje 7 dana prije održavanja sjednice.

(2) U slučaju zakazivanja izvanredne sjednice Skupštine, poziv i materijali mogu se dostaviti i u kraćem roku od roka predviđenog u stavku 1. ovoga članka.

D. Dnevni red sjednica Skupštine

Članak 51.

(1) Prijedlog dnevnog reda sjednice priprema Kolegij na svojim sjednicama.

(2) Zahtjev za uvrštavanjem na dnevni red sjednice određenog pitanja ima pravo podnijeti Kolegiju svaki zastupnik, predsjedavajući svakog radnog tijela Skupštine, svaki zastupnički klub, svaki od klubova naroda, premijer ili ovlaštenu predstavnik Vlade.

Članak 52.

(1) Dnevni red sjednice utvrđuje se, na temelju prijedloga Kolegija Skupštine i na početku sjednice.

(2) Na sjednici može biti podnešen zahtjev za izmjenama dnevnog reda. Takav zahtjev mora biti posebno obrazložen.

E. Kvorum za sjednice Skupštine

Članak 53.

(1) Kvorum svih sjednica Skupštine čini nadpolovična većina svih zastupnika u Skupštini.

(2) Na temelju utvrđene evidencije od strane Stručne službe Skupštine, predsjedavajući Skupštine konstatira da postoji kvorum i o tome izvješćuje zastupnike.

(3) Svi akti Skupštine donose se nadpolovičnom većinom nazočnih zastupnika na sjednici Skupštine, ukoliko Ustavom, zakonom ili ovim Poslovníkom nije drukčije propisano.

F. Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Članak 54.

(1) U slučajevima koji se odnose na usvajanje zakona, drugih propisa ili akata za koje se tvrdi da spadaju u listu vitalnih nacionalnih interesa, primjenjuje se procedura koja proizilazi iz Ustava i ovog Poslovnika.

Članak 55.

(1) Lista vitalnih nacionalnih interesa utvrđena je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 56.

(1) Ako najmanje dvojica od predsjedavajućeg i njegovih zamjenika Skupštine tvrde da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa iz prethodnog članka, za njegovo usvajanje potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini.

Članak 57.

(1) Predsjedavajući i njegovi zamjenici dužni su odlučiti o tome da li neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa u roku od sedam dana od dana kada je postavljena takva tvrdnja. Takva tvrdnja mora se iznijeti prije usvajanja dnevnog reda.

Članak 58.

(1) Ako samo predsjedavajući ili samo jedan od njegovih zamjenika tvrdi da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba naroda može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

(2) Kada dvotrećinska većina jednog od klubova naroda odluči da se neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje tog zakona, propisa ili akta Skupštine potrebna je većina glasova unutar svakog kluba naroda zastupljenih u Skupštini.

(3) Ukoliko se većina iz prethodnog stavka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku da li se predmetni zakon, propis ili akt Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes konstitutivnog naroda.

(4) Pitanje se mora proslijediti Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine u roku od sedam (7) dana od dana izjašnjavanja u Skupštini.

Članak 59.

(1) Ako Ustavni sud odluči da se radi o vitalnom interesu, predmetni zakom, propis ili drugi akt Skupštine smatra se neusvojenim, a dokument se vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru.

Članak 60.

(1) Ako Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom nacionalnom interesu, zakon, propis ili drugi akt Skupštine smatra se usvojenim, odnosno usvaja se prostom većinom glasova zastupnika.

G. Tok sjednice

Članak 61.

(1) Nakon utvrđivanja kvoruma sjednice, Predsjedavajući predlaže dnevni red i stavlja ga na raspravu i izglasavanje.

(2) Prije usvajanje dnevnog reda Skupština glasovanjem potvrđuje prihvaćanje zapisnika sa prethodne sjednice.

(3) Predsjedavajući vodi nastavak sjednice sukladno sa dnevnim redom sjednice.

Članak 62.

(1) Na sjednici se raspravlja o svakom pitanju dnevnog reda prije nego što se o njemu odlučuje, osim ako ovim Poslovnikom nije drukčije propisano.

Članak 63.

(1) Zastupnik može da govori pošto zatraži i dobije riječ od predsjedavajućeg i to samo o pitanju o kome se raspravlja.

(2) Predsjedavajući daje riječ zastupnicima po redu kojim su se prijavili.

(3) Ukoliko se zastupnik udalji od točke dnevnog reda o kojoj se vodi rasprava, predsjedavajući će ga upozoriti, a ako se i poslije upozorenja ne pridržava točke dnevnog reda, predsjedavajući će mu oduzeti riječ.

Članak 64.

(1) Ni jedan zastupnik ne može govoriti po drugi put, dok se ne iscrpi lista prvog prijavljivanja.

Članak 65.

(1) Prijava za sudjelovanje u raspravi može se podnijeti do zaključenja rasprave.

Članak 66.

(1) Zastupnik može zatražiti riječ da bi ispravio krivi navod i dobiva riječ odmah.

(2) Ispravka krivog navoda ne može trajati duže od tri minute.

Članak 67.

(1) Zastupnik može zatražiti pravo na repliku da bi ispravio navod koji može izazvati nesporazum ili zahtjeva objašnjenje.

(2) Predsjedavajući će replikantu dati riječ odmah po završetku izlaganja govornika koji je izazvao repliku, a ista može trajati najduže tri minute.

(3) Replika istom govorniku po istom pitanju od strane jednog zastupnika dozvoljena je najviše dva puta.

Članak 68.

(1) Zastupniku koji želi da govori o povredi Poslovnika, ili o nepridržavanju dnevnog reda, predsjedavajući daje riječ čim je ovaj zatraži.

(2) Izlaganje po prigovoru ne može trajati duže od tri minute.

(3) Poslije iznesenog prigovora predsjedavajući daje objašnjenje.

Članak 69.

(1) Red na sjednicama održava predsjedavajući Skupštine.

(2) Za povredu reda na sjednici smatra se:

- a) nepridržavanje odredbi Poslovnika;
- b) nekorektno i nedolično ponašanje prema sudionicima i nazočnima na sjednici; i
- c) ometanje normalnog rada na sjednici.

(3) Za povredu reda na sjednici predsjedavajući može opomenuti zastupnika, oduzeti mu riječ, a ukoliko ovaj nastavi sa težom povredom reda, može ga u dogovoru sa zamjenicima udaljiti sa sjednice.

Članak 70.

(1) Stanke tokom sjednice, do 30 minuta, može tražiti zastupnik, zastupnički klub i klub naroda.

(2) Stanke do 60 minuta odobrava predsjedavajući, bez izjašnjavanja Skupštine.

(3) Stanke duže od 60 minuta odobrava Skupština.

H. Način odlučivanja

Članak 71.

(1) Odlučivanje na sjednicama Skupštine vrši se glasovanjem i u pravilu ono je javno, osim ako Ustavom, zakonom ili ovim Poslovníkom nije utvrđena obveza tajnog glasovanja.

Članak 72.

(1) Glasovanje se obavlja podizanjem ruke/kartona ili poimence.

Članak 73.

(1) Zastupnici glasuju tako što se izjašnjavaju za prijedlog ili protiv prijedloga ili kao uzdržani u odnosu na prijedlog.

(2) Svi zastupnici koji su nazočni u trenutku glasovanja, dužni su se izjasniti na jedan od načina iz prethodnog stavka.

(3) Prije početka glasovanja predsjedavajući će uz pomoć stručne službe utvrditi točan broj nazočnih zastupnika.

Članak 74.

(1) Kada postoji sumnja u rezultat glasovanja, pristupa se pojedinačnom izjašnjavanju zastupnika.

(2) Zahtjev za pojedinačnim izjašnjavanjem zastupnika mogu podnijeti jedan od predsjedavajućih Skupštine, jedan od klubova naroda ili klubova zastupnika ili svaki zastupnik ako ga podrži najmanje još dva zastupnika koji su nazočili glasovanju što se dovodi u sumnju.

(3) U slučaju iz prethodnog stavka, tajnik Skupštine pojedinačno proziva zastupnike i bilježi njihov glas.

Članak 75.

(1) Ako se glasovanje obavlja tajno, Skupština će posebnim zaključkom odrediti način i tok ovakvog glasovanja.

I. Zapisnici

Članak 76.

- (1) Sjednice Skupštine imaju cjelovit tonski zapis.
- (2) Na temelju tonskog zapisa izrađuje se transkript tijeka sjednice.

Članak 77.

- (1) Na temelju transkripta sačinjava se izvod iz zapisnika sa sjednica Skupštine.
- (2) Izvod iz zapisnika sadrži:
 - a) vrijeme i mjesto održavanja sjednice,
 - b) popis nazočnih,
 - c) dnevni red,
 - d) donijete odluke po pojedinim točkama dnevnog reda,
 - e) izvorni tekst amandmana na akte koji se donose, kao i konačni tekst usvojenog amandmana na taj akt,
 - f) rezultati glasovanja,
- (3) Izvod iz zapisnika se dostavlja svim zastupnicima.

Članak 78.

- (1) Svi tonski zapisi, transkripti i izvodi iz zapisnika se čuvaju u arhivi Skupštine, za njih je odgovoran tajnik Skupštine, a dostupni su na uvid javnosti u skladu sa Zakonom.

IV. DUŽNOSTI, ULOGE I PRAVA ZASTUPNIKA

Članak 79.

- (1) Zastupnici u Skupštini Županije-Kantona biraju se sukladno sa Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.
- (2) Mandat zastupnika traje 4 godine.
- (3) Mandat zastupnika prestaje prije isteka roka od 4 godine sukladno sa odredbama Izbornog zakona BiH.

Članak 80.

- (1) Zastupnicima se izdaje zastupnička iskaznica.
- (2) Pravilnik o izgledu, sadržaju i uporabi, te načinu vođenja evidencije donosi Kolegij Skupštine na prijedlog tajnika Skupštine.

Članak 81.

- (1) Zastupnik ima dužnost da bude nazočan sjednicama Skupštine, sjednicama radnih tijela čiji je član, te sudjeluje u njihovom radu i odlučivanju.

Članak 82.

- (1) Zastupnik koji je spriječen da bude nazočan sjednici Skupštine ili radnog tijela čiji je član, dužan je o tome izvijestiti Predsjedavajućeg Skupštine, odnosno radnog tijela.

Članak 83.

- (1) Zastupnik ima pravo i dužnost da:
- a) pokreće inicijative i podnosi prijedloge za donošenje odluka i zakona u nadležnosti Skupštine;
 - b) da pokreće inicijative i podnosi prijedloge za donošenje drugih akata u nadležnosti Skupštine;
 - c) da pokreće rasprave o pitanjima u kojima je Skupština nadležna; i
 - d) da u roku predviđenom ovim Poslovnikom dobije sve informacije i materijale vezane za rad Skupštine i njenih tijela.

Članak 84.

(1) Zastupnik ima pravo na novčanu naknadu za svoj rad u Skupštini, te naknadu materijalnih troškova, sukladno zakonu, odlukama Skupštine i odredbama ovog Poslovnika.

Članak 85.

(1) Zastupnik uživa imunitet za svoj rad u Skupštini, sukladno odredbama Zakona.

Članak 86.

(1) Zastupniku prestaje mandat na način propisan Izbornim zakonom BiH.

V. JAVNOST RADA SKUPŠTINE

Članak 87.

- (1) Rad Skupštine je javan.
- (2) Skupština osigurava javnost rada pravovremenim, potpunim i objektivnim informiranjem javnosti o svom radu.

Članak 88.

- (1) Skupština osigurava svim sredstvima javnog informiranja, pod jednakim uvjetima, pristup informacijama kojima raspolaže, a naročito omogućava pristup skupštinskim materijalima, izdaje službena saopćenja i po potrebi organizira konferencije za tisak.
- (2) Pristup informacijama iz prethodnog stavka može biti uskraćen samo ako one predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu na način propisan zakonom ili drugim propisima donesenim na temelju zakona.

Članak 89.

(1) Sjednice povjerenstva Skupštine u pravilu su otvorene za javnost.

Članak 90.

- (1) Gost na sjednicama skupštine ima pravo da:
- a) sudjeluje u radu Skupštine i raspravi pred Skupštinom prema odobrenju Kolegija;
 - b) iznosi ekspertsko mišljenje na temelju odobrenja Kolegija i
 - c) daje prijedloge Skupštini za rješavanje određenih pitanja na temelju poziva Skupštine.

(2) Iznimno, ukoliko se ukaže hitna potreba da gost sudjeluje u radu i raspravi pred Skupštinom, Skupština može na sjednici odlučiti da mu se da riječ.

Članak 91.

(1) Tajnik Skupštine dužan je organizirati rad Službe Skupštine na način koji omogućava da se brzo i efikasno obrade svi zahtjevi koji su Skupštini upućeni po temelju Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

VI. AKTA SKUPŠTINE

A. Opće odredbe o aktima

Članak 92.

(1) Skupština donosi Ustav, zakone, županijski proračun i izvješće o izvršenju proračuna, prostorni plan Županije, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta i utvrđuje prečišćeni tekst zakona ili drugog akta.

Članak 93.

(1) Kad Skupština vrši izmjene ili dopune općih akata Skupštine, zakon mijenja ili dopunjuje zakonom, a ostale opće akte, osim zaključka, odlukom.

(2) Zaključak se mijenja ili dopunjuje zaključkom.

(3) Autentično tumačenje se ne može mijenjati ili dopunjavati.

Članak 94.

(1) Odluka je skupštinski akt koji se donosi radi izvršavanja ili konkretizacije Ustava, zakona ili drugih općih akata ili njihovih pojedinih dijelova.

(2) Odlukom se odlučuje i o drugim pravima i obvezama Skupštine kada je to Ustavom, zakonom, drugim općim aktom ili ovim Poslovnikom određeno.

Članak 95.

(1) Zaključkom Skupština odlučuje o svom radu i o radu radnih tijela Skupštine i Službe Skupštine.

(2) Zaključkom Skupština može zauzeti stav o pitanju koje je razmatrala, uključujući utvrđivanje obveza za Vladu i županijska tijela uprave u pogledu pripreme zakona ili drugih propisa i općih akata ili vršenja drugih poslova iz njihovog djelokruga.

(3) Radna tijela Skupštine donose zaključke iz svog domena rada.

Članak 96.

(1) Deklaracijom se izražava stav Skupštine o političkim pitanjima i drugim bitnim pitanjima od interesa za Županiju, Federaciju Bosne i Hercegovine ili Bosnu i Hercegovinu.

Članak 97.

(1) Rezolucijom se utvrđuje političko djelovanje u svim ili pojedinim oblastima iz djelokruga Skupštine.

(2) Rezolucijom se daju i političke smjernice za rad Vlade, kao i drugih županijskih tijela i organizacija.

Članak 98.

(1) Preporukom se izražava mišljenje Skupštine u svezi sa usklađivanjem odnosa i razvijanjem međusobne suradnje organizacija i zajednica o pitanjima od županijskog interesa.

Članak 99.

(1) Smjernicama se utvrđuju obveze Vlade i županijskih tijela uprave u svezi sa politikom izvršavanja zakona i drugih propisa i općih akata, te se usmjerava njihov rad.

Članak 100.

(1) Akte koji su donoseni na sjednici Skupštine potpisuje predsjedavajući Skupštine.

Članak 101.

(1) Izvornikom zakona, odnosno drugog propisa ili općeg akta Skupštine smatra se onaj tekst zakona odnosno drugog propisa ili općeg akta koji je usvojen na sjednici Skupštine.

Članak 102.

- (1) Na izvornike zakona i drugih akata stavlja se pečat Skupštine.
- (2) Izvornici zakona i drugih akata Skupštine čuvaju se u Skupštini.
- (3) O njihovom čuvanju i evidenciji brine se tajnik Skupštine.

Članak 103.

(1) Zakoni i drugi akti Skupštine objavljuju se u "Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije".

(2) Zaključci doneseni na sjednici Skupštine dostavljaju se organima i organizacijama na koje se odnose i objavljuju se u Narodnim novinama samo ako je to izričito određeno u zaključku.

(3) O objavljivanju zakona i drugih akata Skupštine, kao i zaključaka donesenih na sjednici Skupštine, stara se tajnik Skupštine.

VII. POSTUPAK ZA DONOŠENJE ZAKONA

A. Inicijativa za donošenje zakona

Članak 104.

(1) Inicijativu za donošenje zakona može pokrenuti svaki zastupnik Skupštine, radno tijelo Skupštine, Vlada, ministarstva i ostala županijska tijela, županijska javna poduzeća i druge pravne osobe, općinska vijeća, kao i građani i njihova udruženja.

(2) Inicijativa za donošenje zakona dostavlja se Skupštini.

Članak 105.

(1) Inicijativu za donošenje zakona predsjedavajući Skupštine dostavlja Zakonodavno-pravnoj komisiji Skupštine i Vladi Županije na mišljenje.

(2) Po pribavljenim mišljenjima Zakonodavno-pravne komisije i Vlade, Skupština na sjednici donosi zaključak kojim se inicijativa odbija ili se prihvaća i određuje način pripreme i nositelje izrade nacrt zakona.

(3) Bilo da inicijativu odbije ili prihvati, Skupština će svoj zaključak dostaviti podnositelju inicijative.

B. Nacrt zakona

Članak 106.

(1) Postupak za donošenje zakona obuhvaća razmatranje nacrt i prijedloga zakona, ako ovim Poslovníkom nije drukčije propisano.

Članak 107.

(1) Nacrt zakona može podnijeti svaki zastupnik, radno tijelo Skupštine ili Vlada županije.

Članak 108.

(1) Nacrt zakona treba da bude izrađen tako da su u njemu formulirana, u vidu pravnih odredbi, rješenja koja se predlažu.

(2) Pojedine odredbe mogu se dati u jednoj ili više alternativa.

(3) Nacrt zakona treba da sadrži obrazloženje u kome se navode ustavni temelj za donošenje zakona, razlozi zbog kojih treba donijeti zakon, načela na kojima se zakon temelji, objašnjenje pravnih rješenja sadržanih u nacrtu, financijska i druga sredstva potrebna za sprovođenje zakona i način njihovog osiguranja i mišljenja županijakih tijela i organizacija koji su u toku izrade nacrt konzultirani, sa razlozima zbog kojih su ona uvrštena u nacrt ili odbijena.

(4) Kad se nacrtom zakona vrše izmjene ili dopune zakona, uz nacrt se prilaže i tekst odredbi zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju.

Članak 109.

(1) Nacrt zakona dostavlja se predsjedavajućem Skupštine i njegovim zamjenicima.

(2) Predsjedavajući Skupštine upućuje nacrt zastupnicima radi razmatranja u povjerenstvima, klubovima zastupnika, klubovima naroda i drugim radnim tijelima Skupštine.

(3) Nacrt zakona predsjedavajući Skupštine dostavlja i Vladi radi davanja mišljenja u slučajevima kada nacrt nije utvrdila Vlada.

Članak 110.

(1) Nacrt zakona pretresa se na sjednici Skupštine po isteku roka od 7 dana od dana dostavljanja zastupnicima.

(2) Zakonodavno-pravno povjerenstvo i druga nadležna tijela Skupštine dužna su razmotriti nacrt i o tome dostaviti izvješće Skupštini sa mišljenjima, primjedbama i prijedlozima.

Članak 111.

(1) Pretres nacrt zakona na sjednici Skupštine je, po pravilu, jedinstven.

Članak 112.

(1) Ako Skupština ocijeni da nije potrebno da se zakon donese, zaključkom odbija nacrt i taj zaključak dostavlja podnositelju nacrtu i podnositelju inicijative.

(2) Zaključak iz prethodnog stavka sadrži razloge koji su naveli Skupštinu da donese ovakvu ocjenu i odbije nacrt.

Članak 113.

(1) Ako Skupština ocijeni da se nastavi postupak donošenja zakona, ona će po završenom pretresu zaključkom utvrditi svoje stavove i primjedbe na nacrt zakona i dostaviti ih podnositelju nacrtu da ih uzme u obzir prilikom izrade prijedloga zakona.

C. Javna rasprava o nacrtu zakona, drugog propisa ili općeg akta

Članak 114.

(1) Kada Skupština ocijeni da se zakon u izradi bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građane, poduzeća, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konzultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona ili pojedinim pitanjima iz tog nacrtu otvori javna rasprava.

Članak 115.

(1) Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizirati i provesti raspravu, opsegu rasprave, kao i načinu financiranja i roku za njeno provođenje.

(2) O rezultatima javne rasprave Skupštini se podnosi izvješće koje sadrži primjedbe, prijedloge i mišljenja.

Članak 116.

(1) Predlagatelj zakona dužan je da prilikom izrade prijedloga zakona uzme u obzir primjedbe, prijedloge i mišljenja sadržana u izvješću o javnoj raspravi, kao i da obrazloži razloge zbog kojih nije pojedine primjedbe, prijedloge ili mišljenja uvrstio u prijedlog zakona.

(2) Iznimno, ako je radno tijelo koje podnosi izvješće o rezultatima javne rasprave istovremeno i predlagatelj zakona, može zajedno sa izvješćem dostaviti prijedlog zakona, a Skupština će na istoj sjednici razmatrati izvješće i prijedlog zakona.

Članak 117.

(1) Odredbe ovog Poslovnika koje se odnose na javnu raspravu o nacrtu zakona, primjenjuju se sukladno i na javnu raspravu o nacrtima drugih propisa ili općih akata Skupštine.

D. Prijedlog zakona

Članak 118.

(1) Prijedlog zakona podnosi se u obliku u kome se donosi zakon.

(2) Obrazloženje prijedloga sadrži, pored pitanja iz članka 106. ovog Poslovnika, objašnjenja važnih pravnih instituta, izmjene i dopune koje su izvršene u odnosu na nacrt zakona, primjedbe i prijedloge na nacrt zakona koji nisu prihvaćeni i iz kojih razloga, kao i druge značajne okolnosti u svezi sa pitanjima koja se zakonom uređuju.

Članak 119.

(1) O načinu podnošenja prijedloga zakona, njegovog upućivanja Skupštini, drugim tijelima Skupštine i zainteresiranim organima i drugim organizacijama i zajednicama, njegovog razmatranja u Zakonodavno-pravnom povjerenstvu, sukladno se primjenjuju odgovarajuće odredbe ovog Poslovnika koje se odnose na nacrt zakona.

E. Amandmani

Članak 120.

(1) Prijedlog za izmjenu i dopunu prijedloga zakona podnosi se u obliku amandmana.
(2) Pravo predlaganja amandmana ima svaki zastupnik u Skupštini, svaki klub naroda, svaki klub zastupnika, radna tijela Skupštine i Vlada.

Članak 121.

(1) Amandman se podnosi u pisanoj formi, sa obrazloženjem.
(2) Ako amandman sadrži odredbu kojom se angažiraju financijska sredstva, podnositelj amandmana je dužan da ukaže na izvore ovih sredstava.
(3) Amandman se može podnijeti do završetka pretresa prijedloga zakona.

Članak 122.

(1) Kada se amandmanom mijenjaju načela na kojima se zasniva zakon ili se angažiraju značajnija materijalna sredstva, na prijedlog Zakonodavno-pravne komisije, nadležnog ili drugog radnog tijela Skupštine, Skupština će odložiti raspravu radi zauzimanja stavova u odgovarajućim radnim tijelima.

Članak 123.

(1) Ukoliko se amandmanom bitnije mijenja tekst prijedloga zakona o amandmanu se ne može odlučiti prije nego što se u njemu ne izjasne nadležna radna tijela Skupštine, Zakonodavno-pravno povjerenstvo i Vlada.

Članak 124.

(1) Podnositelj prijedloga zakona ima pravo da se izjasni o amandmanu.
(2) Vlada Županije ima pravo da se izjasni o amandmanu i kada nije podnijela prijedlog zakona.
(3) Amandman podnositelja prijedloga zakona, kao i amandman drugog ovlaštenog predlagatelja sa kojim se podnositelj prijedloga usuglasio postaje sastavni dio prijedloga zakona.
(4) O amandmanu na prijedlog zakona sa kojim se nije usuglasio predlagatelj, a podnositelj amandmana nije odustao od njega, Skupština glasuje odvojeno,
(5) O amandmanima se uvijek odlučuje onom većinom glasova koja je potrebna za usvajanje akta koji se usvaja.

F. Donošenje zakona po skraćenom postupku

Članak 125.

(1) Kad je to programom rada Skupštine predviđeno ili kad nije u pitanju složen i obiman zakon, podnositelj prijedloga zakona može umjesto nacрта da podnese prijedlog zakona i da predloži da se prijedlog zakona pretresa po skraćenom postupku bez nacрта zakona.

(2) O prijedlogu za donošenje zakona po skraćenom postupku odlučuje Skupština.

(3) Ako Skupština ne prihvati da pretresa prijedlog zakona po skraćenom postupku, sa prijedlogom zakona će se postupiti kao sa nacrtom i o tom nacrtu odmah se vrši rasprava.

G. Donošenje zakona po hitnom postupku

Članak 126.

(1) Zakoni se, po pravilu, ne donose po hitnom postupku.

(2) Iznimno, po hitnom postupku može da se donese samo zakon kojim se uređuju odnosi i pitanja za čije uređivanje postoji neodložna potreba i ako bi donošenje zakona u redovitom postupku moglo da izazove štetne posljedice za društvene interese u Županiju.

Članak 127.

(1) Prijedlog da se donese zakon po hitnom postupku, skupa sa prijedlogom tog zakona, može da podnese svaki zastupnik, radno tijelo Skupštine ili Vlada, uz obrazloženje razloga zašto je neophodno da se zakon donese po hitnom postupku.

Članak 128.

(1) O prijedlogu za donošenje zakona po hitnom postupku odlučuje Skupština.

(2) O prijedlogu se vodi pretres, a Skupština može odlučiti da podnositelj prijedloga zakona ili njegov predstavnik na sjednici Skupštine usmeno obrazloži razloge zbog kojih je potrebno da se zakon donese po hitnom postupku.

(3) Ako prijedlog nije podnijela Vlada, Skupština će prije odlučivanja od nje zatražiti mišljenje o ovom prijedlogu.

(4) Ako Skupština usvoji prijedlog za donošenje zakona po hitnom postupku, prijedlog zakona se unosi u dnevni red i o njemu se odlučuje na istoj sjednici Skupštine.

(5) Ako Skupština ne prihvati razloge za donošenje zakona po hitnom postupku o njemu će raspravljati kao o nacrtu.

Članak 129.

(1) Predsjedavajući Skupštine, kad primi prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, može da zatraži od Zakonodavno-pravnog povjerenstva i odgovarajućeg radnog tijela da razmotre prijedlog zakona i podnesu Skupštini izvješće.

(2) Skupština može, kad utvrdi potrebu donošenja zakona po hitnom postupku ili u toku pretresa, da zatraži od Zakonodavno-pravnog povjerenstva i odgovarajućeg radnog tijela da razmotre prijedloge i podnesu odmah izvješće o prijedlogu zakona.

Članak 130.

(1) Na prijedlog zakona koji se donosi po hitnom postupku, mogu da se podnose amandmani do zaključenja pretresa.

(2) Ako se amandmanom mijenjaju načela na kojima se zasniva prijedlog zakona, ili ako bi prihvaćanje amandmana prouzrokovalo bitnu izmjenu teksta prijedloga zakona, ili ako se amandmanom angažiraju financijska sredstva, Skupština će odlučiti o amandmanu kad pribavi mišljenje Zakonodavno-pravnog povjerenstva ili drugog odgovarajućeg tijela i kad se o tom izjasni Vlada.

(3) Zakonodavno-pravno povjerenstvo i druga nadležna tijela dužni su da odmah razmotre dostavljene amandmane i da podnesu Skupštini izvješće sa mišljenjem i prijedlozima.

H. Vršenje ispravki u zakonu, drugom propisu i općem aktu

Članak 131.

(1) Prijedlog za ispravku tipkarskih pogrešaka u objavljenom tekstu zakona, drugih propisa i općih akata Skupštine podnosi županijsko tijelo uprave koje je nadležno za staranje o izvršavanju tih akata ili ovlaštenj podnositelj prijedloga zakona, drugog propisa ili općeg akta.

Članak 132.

(1) Ispravke tipkarskih pogrešaka u objavljenom tekstu zakona, drugog propisa ili općeg akta Skupštine, poslije savjetovanja sa izvornikom zakona, drugog propisa ili općeg akta Skupštine, daje tajnik Skupštine.

VIII. TEMELJNE ODREDBE O POSTUPKU ZA DONOŠENJE DRUGIH AKATA SKUPŠTINE

A. Donošenje proračuna Županije i usvajanje izvješća o izvršenju proračuna

Članak 133.

(1) Nacrt, odnosno Prijedlog županijskog proračuna, Zakona o izvršenju proračuna i izvješće o izvršenju proračuna utvrđuje Vlada i dostavlja ih Skupštini, sa obrazloženjem i potrebnom dokumentacijom.

Članak 134.

(1) U postupku za donošenje akta iz prethodnog stavka sukladno se primjenjuju odredbe Zakona o proračunima/budžetima Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o proračunu Hercegovačko-neretvanske županije, kao i ovog Poslovnika, uključujući rokove propisane ovim zakonima.

B. Donošenje planskih dokumenata i prostornog plana županije

Članak 135.

(1) Nacrt, odnosno prijedlog planskih dokumenata Županije i prostornog plana Županije utvrđuje Vlada i dostavlja ih sa obrazloženjem i potrebnom dokumentacijom Skupštini.

Članak 136.

(1) U postupku za donošenje planskih dokumenata Županije i prostornog plana Županije sukladno se primjenjuju odredbe ovog Poslovnika o postupku za donošenje zakona, ako Poslovníkom nije drukčije određeno.

C. Donošenje odluka, deklaracija, rezolucija i preporuka

Članak 137.

(1) Donošenje odluka, deklaracija, rezolucija i preporuka vrši se po odredbama ovog Poslovnika koje se odnose na postupak za donošenje zakona, s tim što se u postupku za donošenje ovih akata ne izrađuje nacrt akta, ukoliko Skupština drukčije ne odluči, a rok za dostavljanje prijedloga akta zastupnicima ne može biti kraći od 7 dana od dana određenog za održavanje sjednice.

(2) Iznimno, prijedlozi ovih akata mogu se protivno prethodnom stavku podnositi i na samoj sjednici, ukoliko za to postoji neodložna potreba.

(3) Pretres prijedloga akta iz prethodnog stavka vrši se jedinstveno.

D. Davanje suglasnosti na statute i druga opća akta

Članak 138.

(1) Statut i druga opća akta pravnih lica dostavljaju se Skupštini radi davanja suglasnosti kada je to zakonom ili drugim aktom propisano.

(2) Predsjedavajući Skupštine akta iz prethodnog stava dostavlja zastupnicima i nadležnim radnim tijelima.

(3) Ako su na odredbe statuta ili drugih općih akata date primjedbe, iste se dostavljaju podnositelju akta koji izvješćuje Skupštinu o izvršenom usaglašavanju sa Ustavom i zakonom.

(4) Odluku o davanju suglasnosti na akta iz stava (1) ovog članka donosi Skupština.

E. Davanje autentičnih tumačenja zakona

Članak 139.

(1) Autentično tumačenje je opći akt kojim se utvrđuje istinitost, vjerodostojnost, izvornost i pravilan smisao nedovoljno jasne odredbe zakona.

(2) Autentično tumačenje se primjenjuje i važi od dana primjene odredbe zakona za koju se daje autentično tumačenje.

Članak 140.

(1) Inicijativu za davanje autentičnog tumačenja zakona mogu podnijeti sva fizička i pravna lica.

(2) Prijedlog za davanje autentičnog tumačenja zakona može podnijeti svaki zastupnik Skupštine, radno tijelo Skupštine, Vlada, te općinski i županijski sudovi.

Članak 141.

(1) Inicijativa, odnosno prijedlog za davanje autentičnog tumačenja zakona, podnosi se Skupštini i mora da sadrži naziv zakona i navođenja odredbe za koju se traži tumačenje sa obrazloženjem.

(2) Inicijativu i prijedlog za davanje autentičnog tumačenja zakona predsjedavajući Skupštine upućuje Zakonodavno-pravnom povjerenstvu i Vladi.

Članak 142.

(1) Zakonodavno-pravno povjerenstvo, pošto pribavi potrebna mišljenja i dokumentaciju od radnih tijela, Vlade i drugih županijskih tijela nadležnih za staranje o izvršavanju ili sprovođenju donesenog zakona, ocjenjuje da li je inicijativa odnosno prijedlog za davanje autentičnog tumačenja zakona utemeljena.

(2) Ako utvrdi da je inicijativa temeljana, Zakonodavno-pravno povjerenstvo utvrdit će prijedlog teksta autentičnog tumačenja, koji sa svojim izvješćem podnosi Skupštini.

(3) Ako Zakonodavno-pravno povjerenstvo ocijeni da prijedlog, odnosno inicijativa za davanje autentičnog tumačenja nisu utemeljeni, o tome će izvjestiti Skupštinu.

Članak 143.

(1) Odluku o utemeljenosti za davanje autentičnog tumačenja zakona donosi Skupština.

(2) Ukoliko odluči da je prijedlog utemeljen, Skupština utvrđuje autentično tumačenje zakona.

Članak 144.

(1) U postupku za davanje autentičnog tumačenja zakona sukladno se primjenjuju odredbe ovog Poslovnika o postupku za donošenje zakona.

Članak 145.

(1) Autentično tumačenje zakona objavljuje se u "Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije".

F. Prečišćeni tekst zakona i drugog akta

Članak 146.

(1) Kada je zakonom ili drugim aktom određeno da Zakonodavno-pravno povjerenstvo utvrđuje prečišćeni tekst zakona ili drugog akta (u daljem tekstu: prečišćeni tekst akta), županijsko tijelo odgovorno je za provođenje tog akta dostavlja prijedlog prečišćenog teksta akta Zakonodavno-pravnom povjerenstvu, u roku kojeg ono odredi.

Članak 147.

(1) Prečišćeni tekst akta sadrži samo integralni tekst akta čiji se prečišćeni tekst utvrđuje.

(2) U prečišćenom tekstu akta Zakonodavno-pravno povjerenstvo ne može utvrđivati nove norme.

Članak 148.

(1) Zakonodavno-pravno povjerenstvo stara se o tome da prijedlog prečišćenog teksta akta bude pravno-tehnički valjano obrađen i zajedno sa podnosiocem prijedloga otklanja eventualne nedostatke u tekstu.

Članak 149.

(1) Zakonodavno-pravno povjerenstvo na sjednici Povjerenstva utvrđuje prečišćeni tekst akta i dostavlja Skupštini na potvrdu.

Članak 150.

(1) Prečišćeni tekst akta se primjenjuje od dana kada je objavljen u "Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije", a važnost njegovih odredbi utvrđena je u aktima koji su obuhvaćeni prečišćenim tekstom akta.

(2) Kada se, nakon objavljivanja prečišćenog teksta akta, predloži Skupštini izmjena ili dopuna akta, ove izmjene i dopune predlažu se na odnosne odredbe u prečišćenom tekstu akta sa navođenjem broja "Narodnih novina Hercegovačko-neretvanske županije" u kojem je objavljen prečišćeni tekst akta.

(3) Na isti način se postupa kada je utvrđen novi prečišćeni tekst akta, s tim što se naznačava da se radi o novom prečišćenom tekstu akta.

(4) U prvom novom prečišćenom tekstu ne naznačava se redni broj, a u svakom narednom prečišćenom tekstu akta naznačava se i odnosni redni broj tog prečišćenog teksta akta.

IX. POSTUPAK ZA PROMJENU USTAVA ŽUPANIJE-KANTONA

Članak 151.

(1) Promjenu Ustava Županije može inicirati svaki zastupnik.

(2) Promjene Ustava Županije vrše se putem amandmana.

Članak 152.

(1) Amandman na Ustav Županije mogu podnijeti: Vlada, većina zastupnika u Skupštini, većina hrvatskih, bošnjačkih ili srpskih zastupnika u Skupštini.

(2) Amandman iz prethodnog stavka podnosi se u pisanoj formi sa obrazloženjem Skupštini, koji se dostavljaju na mišljenje zastupnicima, Komisiji za ustavna pitanja i Vladi.

Članak 153.

(1) Amandman na Ustav Županije može se zaključkom staviti na javnu raspravu.

(2) O sprovođenju javne rasprave stara se Ustavno-pravno povjerenstvo, o čemu podnosi izvješće Skupštini.

Članak 154.

(1) Da bi Skupština razmatrala predložene amandmane mora proteći rok od najmanje 15 dana od dana kada su oni podneseni.

(2) Amandmane na predložene amandmane na Ustav Županije mogu podnijeti ovlašteni predlagatelji iz članka 150 stavak 1.

Članak 155.

(1) Predloženi amandman na Ustav Županije usvaja se dvotrećinskom većinom glasova od ukupnog broja zastupnika u Skupštini.

X. DJELOVANJE SKUPŠTINE U POSTUPCIMA PRED USTAVNIM SUDOVIMA

Članak 156.

(1) Izvješće koje Ustavni sud Bosne i Hercegovine ili Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine sukladno sa odredbama Ustava i zakona dostavi Skupštini Županije, a odnosi se na pokretanje postupka pred Ustavnim sudom, predsjedavajući Skupštine dostavlja Zakonodavno-pravnom povjerenstvu, nadležnom za postupanje po aktima Ustavnog suda i tajniku Skupštine.

(2) Tajnik Skupštine prikuplja potrebne podatke i akta o predmetu koji se vodi pred ustavnim sudom.

(3) Zakonodavno-pravno povjerenstvo, na temelju prikupljenih podataka i akata, utvrđuje odgovor ustavnom sudu.

(4) Ako se odgovor ne može usuglasiti tajnik Skupštine dostavlja predsjedavajućem Skupštine sva različita mišljenja iznijeta na Zakonodavno pravnom povjerenstvu

(5) Odgovor sa svim dokazima i mišljenjima predsjedavajući Skupštine dostavlja Ustavnom sudu, u roku ostavljenom u pozivu Ustavnog suda.

Članak 157.

(1) Kolegij Skupštine u svakom konkretnom slučaju odlučuje tko će zastupati Skupštinu pred Ustavnim sudom uvažavajući odredbe poglavlja III. odjeljak F. i članka 12. ovog Poslovnika.

Članak 158.

(1) Predsjedavajući Skupštine izvješćuje Skupštinu o odluci Ustavnog suda.

(2) Skupština postupa po odluci suda i o tome izvješćuje sud.

XI. IZBORI, IMENOVANJA, POTVRĐIVANJA, SMJENJIVANJA I RAZRJEŠENJA

A. Opće odredbe

Članak 159.

(1) Izborom rukovodi predsjedavajući Skupštine.

(2) Kada se izbor vrši tajnim glasovanjem, predsjedavajućem Skupštine pomažu njegovi zamjenici i tajnik Skupštine.

(3) Ako je predsjedavajući Skupštine kandidat za izbor, ili se radi o njegovom razrješenju, sjednicom za vrijeme njegovog izbora, odnosno razrješenja, rukovodi jedan od njegovih zamjenika.

Članak 160.

(1) Odredbe ovog Poslovnika koje se odnose na postupak izbora i imenovanja, sukladno se primjenjuju i na postupak potvrđivanja, odnosno razrješenja.

B. Podnošenje prijedloga

Članak 161.

(1) Prijedloge kandidata za izbore i imenovanja koja vrši Skupština daju Povjerenstvo za izbor i imenovanje, kao i zastupnici.

(2) U pravilu, prijedlozi iz prethodnog stavka dostavljaju se u pismenoj formi i sa obrazloženjem predsjedavajućem Skupštine najmanje 7 dana prije održavanja sjednice na kojoj će se vršiti izbor, odnosno imenovanje.

(3) Predsjedavajući je dužan dostaviti zastupnicima obrazložene prijedloge najmanje 3 dana prije održavanja sjednice na kojoj će se vršiti izbor, odnosno imenovanje.

C. Odlučivanje o izboru i imenovanju

Članak 162.

(1) O prijedlogu za izbor odnosno imenovanje glasuje se za svakog kandidata posebno, osim ako drugim propisom ili ovim Poslovníkom nije drukčije propisano.

(2) Iznimno od prethodnog stavka za izbor članova radnih tijela Skupštine, glasovanje se vrši na temelju liste u cjelini, osim kada se izbor vrši radi izmjene ili dopune njihovog sastava.

(3) Ukoliko se sa liste ospori izbor ili imenovanje pojedinog kandidata, za osporenog kandidata se glasuje odvojeno.

Članak 163.

(1) Glasovanje o prijedlogu za izbor odnosno imenovanje u pravilu je javno.

(2) Skupština može da odluči da se izbor odnosno imenovanje vrši tajnim glasovanjem, putem glasačkih listića.

Članak 164.

(1) Glasački listići su iste veličine, oblika i boje, a na njima je otisnut pečat Skupštine.

(2) U glasački listić se unose imena svih kandidata redom kojim su predloženi, sa rednim brojem ispred njihovog imena.

(3) Kada se glasuje za liste u cjelini, u glasački listić se unose sve kandidatske liste.

Članak 165.

(1) Kada se glasuje za kandidate pojedinačno, glasuje se zaokruživanjem rednog broja ispred imena kandidata.

(2) Kada se glasuje o kandidatskoj listi, glasuje se “za listu” ili “protiv liste” u cjelini.

Članak 166.

(1) Nakon što predsjedavajući objavi da je glasovanje završeno, utvrđuju se i objavljuju rezultati glasovanja.

(2) Glasački listić na kojem se ne može utvrditi za kog je kandidata odnosno listu zastupnik glasovao, smatra se nevažećim.

Članak 167.

(1) Izabrani su, odnosno imenovani oni kandidati koji su dobili većinu glasova ukupnog broja zastupnika

(2) Glasovanje će se u drugom krugu ponoviti za ona mjesta za koja predloženi kandidati nisu dobili potrebnu većinu.

(3) Ukoliko predloženi kandidati ni u drugom krugu glasovanja ne dobiju potrebnu većinu, ponavlja se cijeli izborni postupak za izbor odnosno imenovanje na te položaje.

D. Postupak smjenjivanja i ostavke

Članak 168.

(1) Osobu koju bira, imenuje ili potvrđuje Skupština, može biti smijenjena ako ne vrši dužnost sukladno sa Ustavom, zakonom i u okviru datih ovlasti.

Članak 169.

(1) Kada osoba koju bira ili imenuje Skupština podnese ostavku, predsjednik o tome izvješćuje Povjerenstvo za izbor i imenovanje.

(2) Nakon razmatranja ostavke, Skupština će odlučiti da li će je uvažiti ili ne.

(3) Ukoliko je uvaži, Skupština razrješava osobu koju je izabrala odnosno imenovala.

(4) Ukoliko ocijeni da postoje razlozi za utvrđivanje odgovornosti, provešće postupak za smjenjivanje osobe koju je izabrala odnosno imenovala.

E. Izbor premijera Županije

Članak 170.

(1) Kandidate za premijera Županije predlaže ona politička stranka koja vjeruje da može osigurati skupštinsku većinu ili ona politička stranka koja ima najveći broj zastupnika u Skupštini i ovaj prijedlog dostavlja predsjedavajućim Skupštine .

(2) Predsjedavajući Skupštine uz konzultacije sa svojim zamjenicima u roku od deset dana od dana dobijanja prijedloga iz prethodnog stavka imenuje kandidata za premijera Županije.

Članak 171.

(1) Kandidat za mjesto premijera Županije dostavlja predsjedavajućem Skupštine prijedlog kandidata za ministre i to najmanje 7 dana prije početka sjednice Skupštine na kojoj će se vršiti izbor.

Članak 172.

(1) Skupština odlučuje o Prijedlogu odluke o potvrđivanju Vlade Županije u cjelini, javnim glasovanjem.

(2) Predložena Vlada preuzima dužnost ako je za nju glasovala dvotrećinska većina svih zastupnika u Skupštini.

(3) Ako prijedlog odluke o potvrđivanju Vlade Županije ne dobije potrebnu većinu, postupak se ponavlja.

XII. ODNOS SKUPŠTINE I VLADE ŽUPANIJE

A. Opće odredbe

Članak 173.

(1) Odnosi između Skupštine i Vlade županije (u daljem tekstu: Vlada) zasnivaju

se na Ustavu Županije, zakonu i ovom Poslovniku.

(2) Vlada odgovara Skupštini za predlaganje i provođenje politike koju je utvrdila Skupština i izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata za čije su izvršavanje odgovorna tijela u županiji, te za usmjeravanje i usklađivanje rada županijskih ministarstava i drugih županijskih tijela uprave.

Članak 174.

(1) U ostvarivanju svojih Ustavom i zakonom utvrđenih prava i dužnosti Vlada:

- a) predlaže Skupštini donešenje zakona, drugih propisa i općih akata;
- b) daje mišljenje o nacrtima i prijedlozima zakona, drugih propisa i općih akata koje ona nije podnijela, te podnosi amandmane na prijedloge tih akata;
- c) može tražiti da se sazove sjednica Skupštine ili radnog tijela Skupštine radi pretresanja određenog pitanja o kome želi da iznese svoj stav i tražiti da Skupština, odnosno njeno radno tijelo, o tom pitanju zauzme stav;
- d) sudjeluje u radu na sjednici Skupštine i može preko svog predstavnika izložiti stav o pitanjima koja su na dnevnom redu sjednice; i
- e) može predložiti Skupštini da se odloži pretres nacrta, odnosno prijedloga zakona, drugog propisa ili općeg akta da bi zauzela svoj stav i izložila ga na sjednici ili da se, radi pretresa određenog pitanja, obrazuje zajednička komisija sastavljena od zastupnika u Skupštini i članova Vlade Županije.

Članak 175.

(1) Premijer redovito prisustvuje sjednicama Skupštine.

(2) Obveza je Skupštine da Vladu Županije pravovremeno obavijesti o vremenu i mjestu održavanja sjednica Skupštine i njenih radnih tijela, dok Vlada redovito izvješćuje Skupštinu o svojim predstavnicima koji će nazočiti sjednici.

(3) Vlada ima pravo i obvezu da, pored predsjednika Vlade, šalje i druge ovlaštene predstavnike na sjednice Skupštine i radnih tijela, kako bi pomogli pri razmatranju određenih pitanja.

(4) Ako je Vlada predlagatelj a ne uputi svog predstavnika na sjednicu Skupštine ili njenog radnog tijela, razmatrano pitanje će se skinuti sa dnevnog reda sjednice, a može se i postaviti pitanje odgovornosti Vlade, odnosno njenog resornog ministra.

Članak 176.

(1) Skupština može u okviru svog djelokruga tražiti od Vlade:

- a) da pripremi nacrt, odnosno prijedlog zakona, drugog propisa ili općeg akta;
- b) da izloži svoje stavove o pojedinim pitanjima koja su na dnevnom redu sjednice Skupštine;
- c) da da mišljenje o nacrtu, odnosno prijedlogu zakona, drugog propisa ili općeg akta koji nije predložila Vlada, kao i o drugom prijedlogu, dokumentu ili materijalu koji se razmatra na sjednici Skupštine; i
- d) da podnese izvješće o određenom pitanju.

Članak 177.

(1) Vlada je dužna da najmanje jednom godišnje podnese Skupštini godišnji izvješće o svom radu, kao i o radu županijskih tijela uprave.

(2) Skupština može, osim godišnjeg izvješća, u svako doba od Vlade zatražiti podnošenje periodičnih ili djelomičnih izvješća o njenom radu, kao i izvješća o radu pojedinih ministarstava illi županijskih tijela uprave.

(3) Izvješće o radu Vlade Skupština pretresa na sjednici i o tome donosi zaključak.

B. Zastupnička pitanja

Članak 178.

(1) Zastupnici mogu postavljati zastupnička pitanja predsjedniku Vlade, bilo kom njenom članu i svim tijelima koji su nositelji javno-pravnih ovlasti iz županijske nadležnosti.

(2) Zastupnička pitanja se odnose na specifične informacije, činjenice, situacije ili saznanja iz djelokruga Vlade.

Članak 179.

(1) Na svakoj redovitoj sjednici osigurat će se posebna točka dnevnog reda za zastupnička pitanja kojoj obvezno prisustvuje premijer i članovi Vlade.

(2) Jedan zastupnik na jednoj redovitoj sjednici može postaviti najviše dva zastupnička pitanja.

(3) Odgovori na zastupnička pitanja mogu se davati usmeno ili pismeno.

Članak 180.

(1) Zastupničko pitanje se podnosi predsjedavajućem Skupštine u pravilu u pisanoj formi, a on ga odmah prosljeđuje predsjedniku Vlade ili onome ministru kome je upućeno.

(2) Zastupnik koji postavlja zastupničko pitanje u podnesku navodi da li traži usmeni odgovor na sjednici Skupštine ili pisani odgovor.

Članak 181.

(1) Kada se traži usmeni odgovor, podnesak je jasno i kratko formuliran jednim pitanjem.

(2) Odgovori na sva postavljena pitanja na jednoj sjednici Skupštine bit će uvršteni u dnevni red naredne sjednice Skupštine i to onim redosljedom kojim su i postavljana.

(3) Od dana postavljanja jednog pitanja do dana uvrštavanja usmenog odgovora na dnevni red sjednice Skupštine ne smije proći više od 30 dana.

Članak 182.

(1) Obrazloženje pitanja obavlja se tako što zastupnik postavlja pitanje u vremenu do tri minute, nakon čega premijer ili nadležni ministar odgovara u istom trajanju.

(2) Ukoliko zastupnik nije zadovoljan odgovorom, može postaviti novo pitanje u vremenu od dvije minute, nakon čega se premijeru ili nadležnom ministru omogućava odgovor u istom trajanju.

(3) Nakon drugog odgovora predsjedavajući Skupštine zaključuje razmatranje tog pitanja i daje riječ slijedećoj osobi ovlaštenoj da govori.

Članak 183.

(1) Iz opravdanih razloga i samo jednom, Vlada ili nadležni ministar mogu zatražiti da se davanje odgovora o određenom pitanju odgodi za narednu sjednicu Skupštine.

Članak 184.

- (1) Pitanja na koja se traži pisani odgovor u pravilu su ona pitanja koja ne dopuštaju jednostavno usmeno objašnjenje, ali ona, kao ni odgovor na njih, ne smiju prekoračiti jedan standardni list papira A-4 formata.
- (2) Odgovor u pisanom obliku dostavljaju se predsjedavajućem Skupštine u roku od 30 dana.
- (3) Kada predsjedavajući Skupštine dobije odgovor na zastupničko pitanje, on kopiju odgovora odmah dostavlja zastupniku koji ga je postavio.
- (4) Ukoliko odgovor na zastupničko pitanje ne bude dostavljen u roku predviđenom stavkom 2. ovog članka, podnositelj pitanja može tražiti od Kolegija da obvezno ovo pitanje uvrsti na dnevni red prve naredne sjednice Skupštine.

C. Interpelacije

Članak 185.

- (1) Najmanje $1/3$ zastupnika u Skupštini može podnijeti interpelaciju za pretresanje određenih pitanja u svezi sa radom, stavovima ili postupcima Vlade i njenih ministarstava na provođenju utvrđene politike i zakona.
- (2) Interpelacija se podnosi pismeno predsjedavajućem Skupštine, a moraju je potpisati svi podnositelji.

Članak 186.

- (1) Kolegij Skupštine razmatra interpelaciju, pa ako ocijeni da inicijativa za interpelaciju ima temelja, prosljeđuje je ostalim zastupnicima Skupštine i Vladi.
- (2) Ukoliko ocijeni da inicijativa za interpelaciju nema temelja, Kolegij je vraća predlagateljima kako bi se obavila zamjena inicijative za interpelaciju u zastupničko pitanje.

Članak 187.

- (1) Vlada je dužna dostaviti pismeno izvješće povodom interpelacije predsjedavajućem Skupštine u roku od 30 dana.
- (2) Predsjedavajući Skupštine upućuje vladino izvješće svim zastupnicima Skupštine i stavlja ga na dnevni red prve naredne sjednice Skupštine.
- (3) Ukoliko Vlada ne podnese izvješće u roku od 30 dana, interpelacija se stavlja na dnevni red prve naredne sjednice Skupštine po isteku ovog roka.

Članak 188.

- (1) Interpelacija se razmatra na sjednici Skupštine na taj način što jedan od podnositelja inicijative za interpelaciju dobija riječ da obrazloži inicijativu, a potom se, u istom trajanju, riječ daje predsjedniku Vlade da obrazloži izvješće ili, ukoliko izvješće nije podneseno, da usmeno obrazloži odgovor na interpelaciju.
- (2) Nakon toga svaki zastupnik može intervenirati u vremenu do 10 minuta, a to pravo pripada i predsjedniku Vlade.
- (3) Predsjedavajući Skupštine zaključuje raspravu kada ocijeni da je interpelacija dovoljno raspravljena.

Članak 189.

- (1) Nakon zaključenja rasprave o interpelaciji, svaki zastupnik može predložiti rezoluciju ili smjernice u svezi sa raspravljanom materijom.

(2) O predloženoj rezoluciji ili smjernicama Skupština će odlučiti na istoj sjednici ili će biti uvršteni na dnevni red sljedeće sjednice Skupštine.

D. Glasovanje o nepovjerenju

Članak 190.

(1) Najmanje 1/3 zastupnika u Skupštini mogu inicirati prijedlog za glasovanje o nepovjerenju Vladi.

(2) Ovaj prijedlog dostavlja se predsjedavajućem Skupštine u pisanoj formi, potpisan od strane svih predlagatelja i sa detaljnim obrazloženjem.

(3) Odmah po prijemu, predsjedavajući Skupštine dostavlja prijedlog Vladi i svim zastupnicima Skupštine.

Članak 191.

Prijedlog za glasovanje o nepovjerenju Vladi stavlja se na dnevni red sjednice Skupštine u roku koji Skupština utvrdi zaključkom, a najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja prijedloga Vladi.

Članak 192.

(1) Prije početka sjednice o izglasavanju nepovjerenja, Vlada može podnijeti Skupštini pisano izvješće sa mišljenjima i stavovima u svezi prijedloga.

(2) Ovo izvješće mora se dostaviti Skupštini najkasnije 48 sati prije početka sjednice na kojoj će se glasovati o nepovjerenju Vladi.

Članak 193.

(1) Svaki od predlagatelja ima pravo na sjednici Skupštine obrazložiti prijedlog za glasovanje o nepovjerenju Vladi.

(2) Predsjednik Vlade ili od njega ovlaštenu predstavnik Vlade ima pravo odgovoriti i iznijeti vladina stajališta, nakon čega se otvara rasprava.

Članak 194.

(1) Predsjedavajući Skupštine zaključuje raspravu kada ocijeni da je prijedlog dovoljno raspravljen i stavlja ga na glasovanje.

(2) Ako prijedlog za glasovanje o nepovjerenju Vladi ne bude usvojen, može se glasovati o drugim inicijativama u svezi sa raspravljanim materijom.

XIII. ODNOS SKUPŠTINE PREMA POLITIČKIM STRANKAMA I UDRUŽENJIMA GRAĐANA

Članak 195.

(1) U ostvarivanju svojih Ustavom utvrđenih prava, obveza i odgovornosti, Skupština razvija odnose suradnje i međusobnog uvažavanja sa političkim strankama i udruženjima građana na području Županije.

Članak 196.

(1) Kada se u radu Skupštine raspravljaju pitanja koja su značajna za Županiju, Skupština će inicirati dogovor o tim pitanjima sa političkim strankama i udruženjima građana, a putem svojih radnih tijela, Kolegija ili zastupničkih klubova.

Članak 197.

(1) U ostvarivanju konkretnih aktivnosti Skupština može da traži mišljenja i prijedloge od političkih stranaka i udruženja građana.

XIV. SURADNJA SKUPŠTINE SA GRADSKIM I OPĆINSKIM VIJEĆIMA U ŽUPANIJI

Članak 198.

(1) Skupština, u okviru svojih prava i dužnosti, razvija sve oblike suradnje i povezivanja sa gradskim i općinskim vijećima.

Članak 199.

(1) Radi razmjene mišljenja o pitanjima od zajedničkog interesa predsjedavajući Skupštine i predsjedavajući gradskih i općinskih vijeća mogu organizirati sastanke i savjetovanja.

Članak 200.

(1) Skupština može na svoje sjednice pozivati predstavnike gradskih i općinskih vijeća, radi sudjelovanja u razmatranju pitanja koje se odnose na stanje u pojedinim oblastima društvenog života ili drugih pitanja od interesa za građane i organizacije i zajednice iz oblasti koje su u djelokrugu Skupštine, kao i radi pribavljanja njihovih mišljenja i prijedloga o tim pitanjima.

XV. MEĐUNARODNA SURADNJA SKUPŠTINE

Članak 201.

(1) Skupština uspostavlja suradnju sa adekvatnim razinama vlasti drugih država i međunarodnim organizacijama i odobrava potpisivanje međunarodnih sporazuma i drugih akata iz oblasti međunarodne suradnje, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavu Županije.

Članak 202.

(1) Zahtjev za odobrenje zaključenja međunarodnog sporazuma ili drugog akta iz oblasti međunarodne suradnje sa obrazloženjem podnosi premijer i dostavlja ga predsjedavajućem Skupštine skupa sa tekstom sporazuma.

(2) Predsjedavajući Skupštine zahtjev iz prethodnog stavka dostavlja zastupnicima i nadležnom radnom tijelu Skupštine koje je obvezno u roku od 7 dana dati mišljenje.

Članak 203.

(1) Nakon što Skupština odluči o odobrenju zaključenja međunarodnog sporazuma ili drugog akta iz oblasti međunarodne suradnje, premijer ga potpisuje pod uvjetima utvrđenim Ustavom Županije.

XVI. STRUČNA SLUŽBA I TAJNIK SKUPŠTINE

Članak 204.

(1) Skupština ima Stručnu službu Skupštine (u daljem tekstu: Stručna služba).

(2) Stručna služba vrši stručne i druge poslove za potrebe Skupštine, radnih tijela Skupštine i zastupnika.

Članak 205.

(1) Organizacija i rad Stručne službe uređuje se posebnim propisom.

Članak 206.

(1) Skupština ima tajnika.

(2) Tajnik rukovodi radom Stručne službe, stara se o osiguranju uvjeta za rad Skupštine, Kolegija i radnih tijela Skupštine i sudjeluje u njihovom radu, stara se o realizaciji poslova i zadataka u svezi sa sjednicama, te obavlja druge poslove utvrđene ovim Poslovnikom, odnosno poslove koje mu povjeri Skupština.

XVII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 207.

(1) Ovaj Poslovnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije"

Članak 208.

(1) Danom stupanja na snagu ovog Poslovnika, prestaje da važi Privremeni poslovnik o radu Skupštine Hercegovačko-neretvanske županije-kantona ("Narodne novine Hercegovačko-neretvanske županije-kantona broj 1/98).

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija-kanton
S K U P Š T I N A

Predsjedavajući

Broj: 02-01-XIII-028/05
Mostar, 15. veljače 2005. godine

Omer Čevra